כיתה ה' | חשבון ומתמטיקה | שיעור 1 מתוך 4 | 45 דק'

שבר כחלק משלם וכחלק מכמות

🎯 מטרות השיעור

- התלמידים יזהו שבר כחלק משלם שחולק לחלקים שווים
- התלמידים יסבירו את משמעות המונה והמכנה
- התלמידים יחשבו שבר מכמות

📖 הסבר למורה

שבר מתאר חלק משלם שחולק לחלקים שווים. המכנה (המספר שמתחת לקו השבר) אומר לכמה חלקים שווים חולק השלם, והמונה (המספר שמעל הקו) אומר כמה חלקים כאלה לוקחים. התנאי החשוב הוא שהחלקים יהיו שווים בגודלם. שבר יכול לתאר גם חלק מכמות: כדי למצוא 3/4 מ-20, מחלקים את 20 ל-4 קבוצות שוות (5 בכל קבוצה) ולוקחים 3 קבוצות, כלומר 15. שבר שהמונה שלו שווה למכנה שווה לשלם אחד.

👩‍🏫 פעילות בכיתה

חומרים: דפי נייר לקיפול, צבעים, כפתורים או קוביות

1. פתיחה: מקפלים דף נייר לחצי, לרבע ולשמינית, וצובעים חלקים שונים.
2. דיון: מה משותף לכל החלקים? (הם שווים). מציגים צורה שחולקה לחלקים לא שווים ושואלים אם זה רבע.
3. מגדירים מונה ומכנה וכותבים שברים לפי הקיפולים.
4. שבר מכמות: מחלקים 20 פריטים (כפתורים או קוביות) לקבוצות שוות ומוצאים 1/4 ו-3/4.
5. עבודה עצמית בדף העבודה.

💡 הערות למורה

טעות נפוצה: לזהות שבר גם כשהחלקים לא שווים, או לבלבל בין מונה למכנה. למתקשים: לעבוד עם קיפולי נייר ורצועות שברים. למתקדמים: למצוא את השלם כשנתון חלק ממנו, למשל 'רבע מהכמות הוא 7, מהי כל הכמות?' (28).

📝 בדף העבודה

שבר כחלק משלם: 8 תרגילים, ומחוון מלא בעמוד השני.

מחוון למורה

מחוון: שבר כחלק משלם

1. אכלו 3/8; נשארו 5/8
2. 2/5
3. המונה 4: כמה חלקים לקחנו. המכנה 7: לכמה חלקים שווים חולק השלם.
4. 6/6 (כל ששת החלקים מתוך שישה). שימו לב: 6/1 שווה ל-6 שלמים.
5. 5 תפוחים
6. 15 תפוחים (רבע הוא 5, ושלושה רבעים הם 15)
7. חמישית מ-30 היא 6, ולכן 2/5 הם 12 תלמידים.
8. לא. רבע הוא אחד מ-4 חלקים שווים. אם החלקים לא שווים, הם אינם רבעים.